

М.С. Одарченко, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Є.Б. Соколова, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА КОРДОНОМ

Освіта набуває статусу важливого механізму інтелектуального розвитку людства. Попит на вищу освіту непинно зростає, зростає і конкуренція на глобальному ринку освіти. На сьогодні значущість освіти суспільства зумовило нагальність проведення кардинальних реформ національної освіти. Для підвищення динаміки та досягнення результату процесу освітнього реформування необхідно звертатися до позитивного досвіду розвитку освіти в світовому просторі. Успішне вирішення освітніх проблем можливе лише за умови використання інноваційних підходів до змісту та рівня освіти.

Зарубіжний досвід розвитку вищої освіти може повною мірою слугувати орієнтиром у прогнозуванні процесів розвитку вітчизняної освіти з урахуванням особливостей нашого суспільства та тих специфічних завдань, які стоять перед вищою освітою України. Ґрунтовний аналіз досвіду країн-членів ЄС дозволяє Україні уникнути помилок, викликаних однобічністю й поспішним запозиченням зарубіжних систем підготовки фахівців. Отже, вдосконалення існуючої системи підготовки професійного кадрового потенціалу в Україні потребує аналізу світового досвіду.

Визначальною особливістю сучасних європейських університетів є активізація пізнавальної діяльності та посилення науково-пошукової роботи студентів, яка ґрунтується на індивідуальній праці над собою, так звана позааудиторна система. Тому виникає необхідність в підготовці фахівців, які прагнуть та вміють самостійно набувати нові знання, пропонують нові вирішення поставлених перед ними завдань.

В умовах транзитивного суспільства та всесвітньої глобалізації існуючі види університетів набувають властивостей «інтернаціоналізації». Водночас з'являються нові явища, викликані плюралізмом і мультикультуралізмом студентів з різних країн, які спільно навчаються. Національні системи вищої освіти країн Європейського Союзу перебувають у постійному пошуку нових підходів щодо обґрунтування та впровадження у навчальний процес інноваційних систем професійної підготовки.

У цілому підготовка студентів у європейських університетах свідчить про наявність у них багатьох спільних підходів до навчання, а саме:

- орієнтація на підготовку студентів до науково-дослідної роботи;
- гнучке та варіативне навчання, фундаменталізація навчання;
- професійна спрямованість змісту навчальних програм;
- традиційні форми організації навчання (лекція, диспут, семінар);
- можливість послідовного та паралельного отримання декількох спеціальностей;
- активне впровадження найсучасніших інформаційно-комунікаційних технологій;
- організація практичної підготовки студентів та високий рівень інтеграції закладів вищої освіти з виробничими об'єднаннями.

Досвід розвитку вищої освіти в європейських країнах дозволяє нам об'єднати основні проблеми, з якими зіштовхуються європейські країни: демократизація та автономізація вищої освіти, поглиблення базової підготовки та професіоналізації освіти, упровадження інтегративних навчальних програм та курсів, упровадження інтенсивних методів та технологій навчання.

Із метою подальшої інтеграції освітніх систем різних європейських країн необхідно сформувати спільну уніфіковану організаційно-функціональну модель та адаптувати національні системи вищої освіти, подолати мовні бар'єри у всій Європі, поставити всі заклади вищої освіти, зокрема університети, в однакові матеріальні та фінансові умови, особливо для тих закладів вищої освіти, які переступивши межу Зони європейської вищої освіти та вступивши в гостру конкурентну боротьбу, зможуть отримати рівний доступ до якісної європейської освіти.

У цілому практика вищої освіти країн-членів ЄС може повною мірою слугувати орієнтиром у прогнозуванні процесів розвитку вітчизняної освіти з урахуванням особливостей нашого суспільства та тих специфічних завдань, які стоять перед національною системою вищої освіти України.